

6. Цветков В.Я. Информатизация: Создание современных информационных технологий. Часть 1. Структуры данных и технические средства.– М., ГКНТ, ВНИЦентр, 1990. – 118 с.
7. Kluver R. Globalization, informatization, and intercultural communication. – 2008.
8. Цветков В.Я. Формальная и содержательная классификация // Современные наукоёмкие технологии. – 2008. – № 6 – С. 85–86.
9. Прангишвили И.В. Энтропийные и другие системные закономерности: Вопросы управления сложными системами. – М.: Наука, 2003. – 428 с.
10. Цветков В.Я. Естественное и искусственное информационное поле// Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2014. – № 5, ч. 2. – С. 178–180.
11. Цветков В.Я. Стандартизация информационных программных средств и программных продуктов. – М.: МГУГиК, 2000 – 116 с.
12. Tsvetkov V.Ya. Opposition Variables as a Tool of Qualitative Analysis // World Applied Sciences Journal. – 2014. – 30 (11). – P. 1703–1706.
13. Tsvetkov V.Ya. Framework of Correlative Analysis // EuropeanResearcher, 2012, Vol.(23), № 6–1, P. 839–844.
14. Tsvetkov V.Ya. Information Interaction as a Mechanism of Semantic Gap Elimination // European Researcher, 2013, Vol.(45), № 4–1, P. 782–786.
15. Майоров А.А., Матерухин А.В. Геоинформационный подход к задаче разработки инструментальных средств массовой оценки недвижимости // Геодезия и аэрофотосъемка – 2011. – № 5. – С. 92–98.
16. Ozhereleva T.A. Geodetic Education // European Researcher, 2013, Vol.(40), № 2-1, P. 268–272.
17. Майоров А.А., Цветков В.Я. Геореференция как применение пространственных отношений в геоинформатике // Известия высших учебных заведений. Геодезия и аэрофотосъемка. – 2012. – № 3. – С. 87–89.
18. Tsvetkov V. Ya. Worldview Model as the Result of Education // World Applied Sciences Journal. – 2014. – 31 (2). – P. 211–215.
19. Цветков В.Я., Чехарин Е.Е. Окружение информационных единиц // Вестник МГТУ МИРЭА. 2014 – № 2 (3) – С. 36–42.

Світлана САЧЕНКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Володимир БЛЯСК

аспірант
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКІВ З ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ АРМ БУХГАЛТЕРА

Для комп'ютеризації господарського обліку на ринку програмних продуктів пропонують десятки пакетів програм, проте щороку фірми-розробники заявляють про випуск нової програми, яка, на їх думку, є потужнішою і перевершує всі відомі.

Незважаючи на насиченість ринку, вже кілька років поспіль найбільш широко розповсюджені на території України такі версії комп'ютерної інформаційної системи «ІС: Підприємство» 8.0 /8.1/ 8.3. Вони не мають макромови, однак у них наявна вбудована об'єктно-орієнтована мова програмування і розвинене інтерактивне середовище, що дає змогу змінювати типові конфігурації для своїх потреб чи навіть повністю переписувати їх. Вадою систем є обов'язкове їх налаштування фахівцем, однак вони більш орієнтовані на кінцевого користувача і надають останньому більше можливостей під час роботи.

Робота бухгалтера з програмним продуктом здійснюється через меню, яке включає інформаційну та розрахункову частини.

Інформаційна база формується на основі документів та довідників, які традиційно використовуються у фінансовому обліку. У випадку змін в окремих або у всіх табельних даних працівників підприємства інформаційна база може бути відкоригована.

Нормативно-довідкова інформація включає сукупність первинних документів, які використовуються в автоматизованому обліку праці та заробітної плати і поділяються за функціональним використанням на довідкові, оперативні та документи для редагування інформаційних масивів [1].

Довідкові документи містять інформацію про робітників, їх кваліфікацію, переміщення на підприємстві, системи і форми оплати праці та утримань, інші особливості розрахунків по заробітній платі робітників. До таких документів відносяться: особова картка, довідник підрозділів підприємства, довідник посад, тарифних ставок і посадових окладів, довідник встановлених постійних доплат, довідник нарахування премій та компенсаційних виплат, довідник утримання ПДФО, довідник розмірів оплати із врахуванням загального стажу роботи при розрахунку допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. Як правило, довідкова інформація заноситься у вигляді констант, однак у певних випадках її можна замінити на іншу чи видалити.

Оперативні документи є базою для формування поточної інформації про витрати робочого часу, виробітку, нарахування заробітної плати та премій. Вхідні дані для оперативного файлу найчастіше беруться з таких документів, як накази про прийняття, звільнення та переміщення, накази про надання відпусток, преміювання працівників, видачу матеріальної допомоги, зміну посадового окладу чи тарифної ставки; табель обліку робочого часу; штатний розпис чи перелік змін до штатного розпису; довідки та інші документи, які підтверджують відсутність працівника на роботі у випадках збереження за ним заробітної плати.

Документи, що вносять зміни у існуючі дані, які необхідні для здійснення розрахунків заробітної плати, спрямовані на коригування машинних носіїв інформації. Довідкова та оперативна інформація уточнюється при виникненні змін, які неодмінно виникають як наслідок мінливості нормативно-довідкових та оціночних показників.

Розрахункова частина меню роботи з АРМ бухгалтера з обліку праці і заробітної плати передбачає здійснення розрахунків заробітної плати після введення первинної інформації шляхом вибору певної функції розрахункового режиму, зокрема:

- розрахунок авансу;
- розрахунок заробітної плати за дні хвороби;
- розрахунок заробітної плати за дні відпусток;
- розрахунок при звільненні;
- розрахунок премій;
- розрахунок заробітної плати за окремими підрозділами і по підприємству;
- перерахунок та індексація заробітної плати;
- розрахунок обов'язкових нарахувань на зарплату;
- розрахунок індивідуальних утримань.

Технологічний процес здійснення розрахунків починається із настроювання параметрів та коригування нормативно-довідкової інформації. Однак враховуючи те, що більша частина довідників є загальною для всіх користувачів, вони використовуються без змін та доповнень. Частина довідників (довідник підрозділів, коефіцієнт індексації доходів, відсоток індивідуальних доплат) формується самостійно кожним підприємством.

Далі робота проводиться в режимі первинних документів. Для роботи бухгалтера представляється на вибір один із наступних документів: особова картка; таблиць обліку робочого часу; листки непрацездатності; зобов'язання за товари, надані в кредит; погашення позики; внески на додаткове пенсійне страхування; виконавчі листи; накази; індивідуальні доплати; індивідуальні утримання. Вибравши потрібний документ, бухгалтер повинен ввести прізвище потрібного йому працівника. Лише після здійснення даних процедур надається можливість провести необхідні розрахунки із заробітної плати.

Нараховані заробітні плати по кожному працівникові у кінці звітної періоду підсумовуються для визначення суми нарахованої заробітної плати по підприємству в цілому. Аналогічно здійснюються розрахунки за нарахуваннями і утриманнями.

Результати виконаних розрахунків містяться у друкованих документах, які є вихідною інформацією. Для їх отримання документ застосовується режим «Друк», після вибору якого зазначаються документи, які можна роздрукувати. Основними машинними документами, які формуються в результаті виконання розрахунків є:

- особова картка працюючого або індивідуальна картка, яка містить інформацію про працівника;
- розрахункова відомість в розрізі окремих виробничих підрозділів, де вказують перелік працівників, суми нарахованої і утриманої заробітної плати в розрізі окремих видів;
- зведена відомість сум нарахованої заробітної плати та утримань з неї по підприємству за звітний період;
- платіжна відомість за місяць.

Аналітичний облік заробітної плати, головним чином, полягає у визначенні її величини за видами нарахувань і утримань по кожному працівнику підприємства. Для цього виконується значний комплекс взаємопов'язаних обліково-обчислювальних робіт. Багато видів оплат і доплат нараховуються на основі середніх заробітків, які обчислюються за різними методиками з включенням різних складових оплат за різні звітні періоди. Це значною мірою ускладнює алгоритмізацію розрахунків.

Залежно від структури програми на АРМ бухгалтера можна отримати документи у формі довідок про суми нарахованої за попередній період заробітної плати, інформацію про склад працівників та їх категорії, про кількість фактично відпрацьованих та невідпрацьованих для заповнення форм звітності. Це зумовлює тісну взаємодію між АРМ різних структурних підрозділів бухгалтерії, що відображається у передачі інформації та формуванні в автоматичному режимі бухгалтерських записів по дебету та кредиту відповідних синтетичних рахунків.

АРМ бухгалтера з обліку праці та зарплати взаємодіє з АРМ бухгалтера з обліку фінансово-розрахункових операцій за допомогою інформації, що безпосередньо стосується нарахування заробітної плати, нарахування страхових внесків, утримань із зарплати, видачі заробітної плати з каси підприємства або перерахування через поточний рахунок в банку, а також резерву майбутніх витрат.

Взаємозв'язок з АРМ з обліку витрат на виробництво полягає в передачі інформації про нарахування заробітної плати за кореспондуючими рахунками та кодами витрат.

Інформація про нарахування заробітної плати за кореспондуючими рахунками, нарахування страхових платежів, утримань із зарплати, резерви майбутніх витрат, а також дані про використання фонду оплати праці необхідна для формування звітності по

підприємству в цілому, тому передається на АРМ бухгалтера зведеного обліку та складання звітності.

Для правильного нарахування заробітку працівника бухгалтерії необхідні дані про зміни в складі працівників та їх заробітній платі, про середньосписковий склад за певний період та інформація про місце знаходження депонента. Таку інформацію можна отримати з інформаційної системи підприємства, зокрема у відділі кадрів.

Побудова взаємозв'язків АРМ бухгалтера в середині інформаційної системи обліку та інформаційної системи підприємства в цілому здійснюється за допомогою певних принципів, зокрема:

- використання взаємної інформації;
- спільність окремих джерел інформації;
- спільність окремих первинних носіїв інформації;
- спільність окремих результативних носіїв інформації;
- єдність системи кодування інформації;
- зворотній зв'язок;
- єдність системи показників.

Останніми роками все більшого значення набуває моделювання облікового процесу праці та заробітної плати, за допомогою якого розраховується оптимальний розмір фонд заробітної плати, виявляється відхилення від встановлених на підприємстві величин, а також приймаються управлінські рішення за певний період. Ця функція теж здійснюється при функціонуванні АРМ бухгалтера.

Автоматизація обліку праці та заробітної плати сприяє комплексному вирішенню поставлених завдань в цій галузі та на основі наданої достовірної інформації прийняттю оптимальних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Бурихайло О. Ствердження в суспільстві ідеології добровільної сплати податків потребує впровадження нових підходів і сучасних методів протидії тіншовому бізнесу [Електронний ресурс] / О. Бурихайло // Державна податкова адміністрація у м. Києві – Режим доступу до журн.: http://www.kyivsta.gov.ua/news/2008/07/0723_1.htm

Петро ХОМИН

доктор економічних наук, професор
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

ТАВТОЛОГІЇ Й АПОКОПИ В ОБЛІКОВІЙ ТЕОРІЇ

В обліковій теорії здавна фігурують як тавтології, так і апокопи, ускладнюючи тим самим розуміння сутності облікових категорій. Зокрема, це спостерігається навіть при формулюванні елементів методу бухгалтерського обліку, в якому фігурують практично ідентичні за семантичною ознакою, отже тавтологічні поняття *оцінка й калькуляція* та абсолютно різні визначення *баланс і звітність*.

Де перше – власне апокопа, тобто утворення нового слова шляхом скорочення, оскільки мова йде не про звітну форму "Баланс (Звіт про фінансовий стан" ф. №1, а про балансове узагальнення в Головній книзі. Що вводило в оману як колись – не дарма на це звертав увагу